

רע"פ 4610/18 - פלוני נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

רע"פ 4610/18

לפני: כבוד השופט א' שהם

המבקש: פלוני

נגד

המשיב: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע, מיום 2.5.2018, בעפ"ג 35036-02-18, שניתן על ידי כב' הרכב השופטים: י' צלקובניק - סג"נ, א' חזק, ג' שלו), בעפ"ג 35036-02-18, מיום 2.5.2018. בגדרו של פסק הדין, נדחה ערעורו של המבקש על גזר דינו של בית משפט השלום בבאר-שבע (כב' השופט י' עטר), בת"פ 9314-05-15, מיום 8.1.2018.

בשם המבקש: עו"ד ארז שלו

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כב' הרכב השופטים: י' צלקובניק - סג"נ, א' חזק, ג' שלו), בעפ"ג 35036-02-18, מיום 2.5.2018. בגדרו של פסק הדין, נדחה ערעורו של המבקש על גזר דינו של בית משפט השלום בבאר-שבע (כב' השופט י' עטר), בת"פ 9314-05-15, מיום 8.1.2018.

רקע והליכים קודמים

2. נגד המבקש הוגש כתב אישום מתוקן לבית משפט השלום בבאר-שבע, המייחס לו עבירה של פציעה, לפי סעיף 334 לחוק העונשין, התשל"ז-1977. מעובדות כתב האישום עולה, כי ביום 18.10.2014, בסמוך לשעה 03:00,

עמוד 1

עלה המבקש למוניתו של המתלונן. עם הגעת המונית אל יעדה, נתגלע ויכוח בין המבקש למתלונן, אשר במסגרתו היכה המבקש את המתלונן באגרוף ובבעיטות בכל חלקי גופו, עד שהמתלונן נפל ארצה. בשלב מסוים קם המתלונן ונמלט אל תוך המונית, אך המבקש פתח את דלת הרכב והכה את המתלונן, עד שהגיעו שוטרים למקום ומשכו את המבקש מהמתלונן. כתוצאה ממעשי המבקש, נגרמו למתלונן פציעה בדמות שבר בעצמות האף, פצעי שפשופים בברכיים, ופגיעות בגפיים העליונות ובחלקו האחורי של בית החזה. בכתב האישום צוין, כי המבקש ביצע את מעשים תחת השפעת אלכוהול.

3. ביום 23.11.2016, הורשע המבקש, על בסיס הודאתו, במסגרת הסדר טיעון, בעבירה שיוחסה לו בכתב האישום המתוקן. בגדרי הסדר הטיעון הוסכם, כי בכפוף לתסקיר מבחן חיובי בעניינו של המבקש, תטען המשיבה ל-6 חודשי מאסר בפועל, אשר ניתן לרצותם בדרך של עבודות שירות, וזאת לצד קנס, ופיצוי משמעותי למתלונן. עוד הוסכם, כי במידה שתסקיר שירות המבחן יהא שלילי, תטען המשיבה למאסר בפועל ולרכיבי ענישה נוספים. על פי הסדר טיעון, המבקש יטען לעונש באופן חופשי לאחר קבלת תסקיר שירות המבחן, אשר ידרש גם לשאלת אי-הרשעתו של המבקש.

4. לאור השתלבותו של המבקש בהליך טיפולי, ובהמלצת שירות המבחן, נדחה הדיון בעניין עונשו של המבקש מספר פעמים, והוגשו בסך הכל ארבעה תסקירי מבחן על אודות המבקש. מתסקירי המבחן עולה, כי המבקש לקח חלק בהליך שעניינו "צדק מאחה", אשר בא לידי ביטוי בהעברת מכתב התנצלות מהמבקש אל המתלונן, וזאת עקב סירובו של המתלונן לפגוש את המבקש אישית. שירות המבחן התרשם מהירתמותו של המבקש להליך טיפולי במרכז לטיפול בנפגעי אלכוהול בו שולב, ומלקיחת אחריות מצידו של המבקש על מעשיו, בכך שהפקיד סכום בסך 20,000 ₪ לטובת פיצוי המתלונן. שירות המבחן המליץ לשלב את המבקש בקבוצה טיפולית במסגרת צו מבחן, ולהטיל עליו צו של"צ, פיצוי למתלונן ומאסר מותנה. לאחר התלבטות ביחס לשאלת ההרשעה בדיון, המליץ שירות המבחן על ביטול הרשעתו של המבקש, וזאת נוכח שאיפותיו החיוביות והחשש כי הרשעתו של המבקש תפגע ביכולתו להתקדם מקצועית.

5. ביום 8.1.2018, גזר בית משפט השלום את דינו של המבקש. בית משפט השלום סבר, כי הסדר הטיעון אליו הגיעו הצדדים, "נוטה במובהק לקולה ביחס לרמת הענישה הנוהגת", אולם נוכח השיקולים הרבים לקולה בעניינו של המבקש, קבע בית משפט השלום כי הסדר הטיעון סביר וכי ניתן לאמצו. בית משפט השלום מנה, בין היתר, את השיקולים הבאים לקולה: היעדר עבר פלילי של המבקש; ניהול אורח חיים נורמטיבי; הודאת המבקש במעשיו; השתתפות בהליך "צדק מאחה"; שיתוף הפעולה המלא של המבקש עם ההליך הטיפולי; והפקדת 20,000 ₪ לטובת פיצוי למתלונן. לאחר שבית משפט השלום החליט לכבד את הסדר הטיעון, התייתר הצורך בקביעת מתחם עונש הולם. עם זאת, עמד בית משפט השלום בגזר דינו על "תופעת האלימות הפושה בחברה הישראלית"; על חומרת מעשיו של המבקש; ועל מדיניות הענישה הנוהגת.

6. עובר לגזירת עונשו של המבקש, החליט בית משפט השלום לדחות את עתירת המבקש להורות על ביטול הרשעתו בדיון. זאת, משעניינו של המבקש אינו עומד בכללים המנחים לבחינת סוגיית אי ההרשעה, כפי שנקבעו בע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת ישראל (21.8.1997) (להלן: הלכת כתב). ראשית, קבע בית משפט השלום כי המקרה אינו עומד בתנאי השני, המאפשר "לוותר" על ההרשעה. זאת, נוכח חומרת מעשיו האלימים של המבקש, אותם תיאר בית משפט השלום כמתקפה "שלוחת רסן" על המתלונן, ולאור הנזק הגופני המשמעותי שנגרם לו. שנית, הבהיר בית משפט

השלום, כי עניינו של המבקש אינו עומד בתנאי הראשון של הלכת כתב, לפיו הרשעת המבקש עשויה "לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם". בית משפט השלום התרשם, כי הרשעת המבקש בדין לא תסכן את עבודתו הנוכחית, וכי מניעת השתלבותו העתידית "בחברות גדולות או ממשלתיות", כנטען על ידי המבקש, אינה עולה כדי "פגיעה קונקרטיה ומוחשית" בשיקומו. לאור האמור, דחה בית משפט השלום את בקשת המבקש לבטל את הרשעתו בדין.

7. בבואו לגזור את עונשו של המבקש, החליט בית משפט השלום, לפני משורת הדין, "להפחית במידת מה מתקופת המאסר שירצה המבקש בדרך של עבודות שירות", ואולם נוכח הפגיעה הקשה בגופו ובתחושת הביטחון של המתלונן, סבר בית משפט השלום כי יש להשית על המבקש פיצוי משמעותי. לאור האמור, השית בית משפט השלום על המבקש 5 חודשי מאסר בפועל לריצוי בדרך של עבודות שירות; 10 חודשי מאסר על תנאי, למשך 3 שנים, לבל יעבור המבקש כל עבירת אלימות מסוג פשע; 5 חודשי מאסר, למשך 3 שנים, לבל יעבור המבקש כל עבירת אלימות מסוג עוון או איומים; ופיצוי למתלונן בסך 28,000 ₪.

8. המבקש ערער על גזר דינו של בית משפט השלום, לבית המשפט המחוזי בבאר-שבע. בערעורו, עתר המבקש לבטל את הרשעתו בדין ולהטיל עליו של"צ, בהתאם להמלצת שירות המבחן, או לחלופין, להפחית ממשך עבודות השירות שהושתו עליו. ביום 2.5.2018, דחה בית המשפט המחוזי את ערעורו של המבקש, בציינו כי, בנסיבות העניין, לא ניתן "לוותר" על הרשעת המבקש בדין. זאת, שכן טיב העבירה, והנסיבות החמורות האופפות אותה, אינם מאפשרים להימנע מהרשעתו של המבקש, היות שהימנעות מהרשעה תעביר "מסר סלחני בלתי ראוי". אשר לשיקול הנוגע לחשש כי ההרשעה תפגע בשיקומו של המבקש, התרשם בית המשפט המחוזי כי המבקש אינו "חשוף לסיכון מקצועי יוצא דופן עקב ההרשעה". בנוסף, בית המשפט המחוזי לא מצא יסוד להתערב בעונש שהשית בית משפט השלום על המבקש.

הבקשה לרשות הערעור

9. בבקשה לרשות הערעור המונחת לפניי, משיג המבקש על הרשעתו בדין ולחלופין על חומרת עונשו. המבקש גורס, כי הערכאות הקודמות לא נתנו די משקל לשיקולים לקולה בעניינו של המבקש, אותם מנה בית משפט השלום בגזר דינו. לגרסת המבקש, שגו הערכאות הקודמות, כאשר לא אימצו את המלצת שירות המבחן לבטל את הרשעתו ולהטיל עליו צו של"צ. לשיטת המבקש, נסיבותיו האישיות ונסיבות ביצוע העבירה מצדיקות את ביטול הרשעתו בדין והשתת "רכיבי ענישה בדמות עזרה לחברה המתאימים לסיום של הליך 'ללא הרשעה'", חלף עבודות השירות שהוטלו עליו.

דין והכרעה

10. הלכה מושרשת היא, כי רשות ערעור ב"גלגול שלישי" תינתן במקרים חריגים בלבד, בהם מתעוררת שאלה משפטית כבדת משקל או סוגיה ציבורית רחבת היקף, החורגת מעניינם הפרטי של הצדדים להליך; או כאשר מתעורר

חשש ממשי מפני עיוות דין מהותי או אי-צדק שנגרם למבקש (רע"פ 957/18 סלטאן נ' מדינת ישראל (16.4.2018) רע"פ 2054/18 רבאיעה נ' מדינת ישראל (12.3.2018)). לאחר שעיינתי בבקשת רשות הערעור על נספחיה, נחה דעתי, כי הבקשה אינה עומדת באמות המידה האמורות, המצדיקות מתן רשות לערער לבית משפט זה. אוסיף עוד, כי העונש שהושת על המבקש אינו סוטה כהוא זה ממדיניות הענישה הנוהגת בנסיבות דומות, ובוודאי שאין מדובר בסטייה קיצונית ממדיניות זו. אשר על כן, דין הבקשה להידחות.

11. לגופו של עניין, אציין את זאת. הלכה היא, כי הימנעות מהרשעה של נאשם אשר ביצע עבירה, תעשה במשורה, וכפי שציינתי ברע"פ 5100/14 מסארוה נ' מדינת ישראל (28.7.2014):

"תוצאה של הימנעות מהרשעה, חרף הקביעה כי הנאשם ביצע את העבירה, היא תוצאה חריגה, השמורה למקרים מיוחדים ויוצאי דופן. שני תנאים מצטברים נקבעו, על מנת להימנע מהרשעה: 'ראשית, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם, ושנית, סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים'" (הלכת כתב; רע"פ 10232/17 עובד ראובן נ' מדינת ישראל (14.3.2018); רע"פ 1746/18 פלהיימר נ' מדינת ישראל (26.4.2018)).

12. אשר לתנאי העיקרי, לפיו יש להידרש לשאלה האם טיב העבירה ונסיבות ביצועה מאפשרים "לוותר" על הרשעה. סבורני כי בעניינו של המבקש לא ניתן לסיים את ההליך בלא הרשעה. זאת, נוכח האלימות הקשה העולה ממעשיו החמורים של המבקש, והצורך בהרתעת היחיד והרבים נוכח נגף מעשי האלימות שפשה בחברה הישראלית, עליו עמד בצדק בית משפט השלום בגזר דינו. אשר לתנאי השני, ספק בעיניי אם הוא מתקיים בעניינו של המבקש, שכן לא הוכח כי יגרם למבקש נזק קונקרטי, משמעותי וקשה, ככל שהרשעתו תיוותר על כנה. אציין עוד, באשר לתנאי שעניינו שיקולי השיקום, כי יש לו חשיבות מוגבלת בעניינו, לנוכח חומרת מעשיו של המבקש, המצדיקה את הרשעתו בדיון.

13. עוד אוסיף, כי אין בידי לקבל את טענת המבקש, לפיה היה על הערכאות הקודמות לאמץ את המלצת שירות המבחן ולבטל את הרשעתו בדיון. כידוע, בית המשפט אינו מחויב לאמץ את המלצות שירות המבחן, הגם שיש ליתן להן את המשקל הראוי. ראיתו של בית המשפט רחבה יותר, וכוללת התייחסות למכלול של נסיבות ושיקולים, אשר אינם נמנים, בהכרח, על מערכת השיקולים המנחים את קצין המבחן (רע"פ 638/18 רוני גולן נ' מדינת ישראל (1.5.2018)); רע"פ 9316/17 נדא שאער נ' מדינת ישראל (25.12.2017)). הערכאות הקודמות לא סברו כי יש לאמץ את המלצתו העונשית של שירות המבחן, וזאת לאחר שבחנו ביסודיות את כלל השיקולים הצריכים לעניין, ובכך אינני רואה כל עילה להתערב. אציין לבסוף, כי העונש שהושת על המבקש הינו ראוי ומאוזן, והוא מבטא התחשבות בכלל השיקולים לקולה שהועלו בבקשה, וגם בכך אין מקום להתערב.

14. משלא מצאתי טעם ראוי לדון בעניינו של המבקש ב"גלגול שלישי", דין בקשת רשות הערעור להידחות.

ניתנה היום, ז' בתמוז התשע"ח (20.6.2018).

